

हिमालय इंटरनेशनल स्कूल

कार्य पत्रिका -1 (संस्कृतम्)

(अपठित-गद्यांश,शब्दार्थः,शब्दरूपाणि,अव्यय-प्रयोगः)

कक्षा -6

प्रश्न 1.अधोलिखितं अपठितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

ग्रामे देवालयः अस्ति। मम माता प्रतिदिनं तत्र गच्छति। अनेके भक्ताः अपि तत्र आगच्छन्ति। मम पिता अपि तत्र प्रतिदिनं गच्छति। सर्वे जनाः तत्र पूजां कुर्वन्ति आरतीं च गायन्ति। अन्ते पुरोहितः सर्वेभ्यः प्रसादं यच्छति। सर्वे प्रसन्नं भूत्वा आगच्छन्ति।

(1) एक पदेन उत्तरत

(अ) देवालयः कुत्र अस्ति?

(ब) तत्र के आगच्छन्ति?

(2) पूर्ण वाक्येन उत्तरत-

(अ) पुरोहितः किम् करोति?

(ब) जनाः तत्र किम् कुर्वन्ति?

(3) प्रदत्त विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चिनुत-

(अ) एषः देवालयः । अत्र विशेषणपदं किम्

(i) एषः (ii) देवालयः (iii) तत्र

(ब) जनकस्य किम् पर्यायवाचिपदम् अत्र प्रयुक्तम्-

(I) पुरोहितः (ii) पिता (iii) तत्र

प्रश्न2. अधोलिखित शब्दानाम् अर्थम् लिखत।

सन्ति, नमामः चणकान्

प्रश्न 3. अधोलिखित शब्दानाम् अर्थं लिखत-

(क) सिध्यन्ति (क) बसंतसमये (ग) सन्ति

प्रश्न4. अधोलिखित शब्दानाम् अर्थं लिखत-

(अ) भक्ताः

(आ) पिकः

(इ) मकरः

प्रश्न5. मेघ शब्दरूपे द्वितीया विभक्तिः बहुवचन रूपं किम्

(i) मेघाः (ii) मेघान् (iii) मेघस्य

प्रश्न6. फल शब्द रूपे चतुर्थी विभक्तिः एकवचन रूपं किम्

(अ) फलम् (ब) फले (स) फलाय

प्रश्न7. वन शब्द रूपे सप्तमी विभक्ति एकवचनरूपं किं लिखत ।

प्रश्न8. चटका शब्द रूपे प्रथमा विभक्तिः द्विवचन रूपं किम् लिखत ।

प्रश्न9. -----सुंदरं पुस्तकं पठति(हरये/हरिः)

प्रश्न10. तत् पुलिङ्ग शब्द रूपे तृतीया विभक्तिः एकवचन रूपं किम्?

प्रश्न11. मेघ शब्दरूपे प्रथमा विभक्तिः बहुवचनरूपं किम्?

(क) मेघात् (ख) मेघाः (ग) मेघान्

प्रश्न12. लता शब्दरूपे पंचमी विभक्तिः एकवचनरूपम् किम्?

प्रश्न13. चटका शब्द रूपे तृतीया विभक्तिः एकवचनं किम्?

प्रश्न14. मेघशब्दस्य पंचमी विभक्तेः रूपाणि लिखत।

प्रश्न15. फलशब्दस्य तृतीया विभक्तेः रूपाणि लिखत।

प्रश्न16. तत् पुल्लिङ्ग प्रथमा विभक्तिरूपाणि लिखत।

प्रश्न 17. हरि शब्द रूपे तृतीया विभक्तिः एकवचनं किम्

प्रश्न18. माता बालकाय ----- यच्छति (फले/फलानि)

प्रश्न19. उचित अव्यय पदं चित्वा लिखत।

.....रामः वसति। (बिना/ ऊपरि)

प्रश्न20. उचित अव्यय पदं चित्वा लिखत

----- सोमवार अस्ति। (अद्यः/च)

प्रश्न 21. कोष्ठकात् उचित अव्यय पदं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत-

(अ) रामः-----दिल्लीनगरं गमिष्यति (श्चः/नमः)

हरीशः ----- असत्यं न वदति(सत्यम्/कदापि)

हिमालय इंटरनेशनल स्कूल

कक्षा-6

कार्य पत्रिका -2 (संस्कृतम्)

(पठित पद्यांश, चित्रवर्णनम्, धातु रूपाणि, उपपदविभक्तिः)

प्रश्न1.निम्नलिखित श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

काकः कृष्णः पिकः कृष्णः कोभेदःपिकःकाकयोः।

बसंतसमये प्राप्ते काकः काकः पिकः पिकः॥

(अ) एकपदेन उत्तरत

(i) काकः कीदृशः भवति ?

(ii) कयोः भेदः न दृश्यते?

(ब) पूर्ण वाक्येन उत्तरत-

(i) काकः काकःपिकः पिकःकदा स्पष्टं भवति?

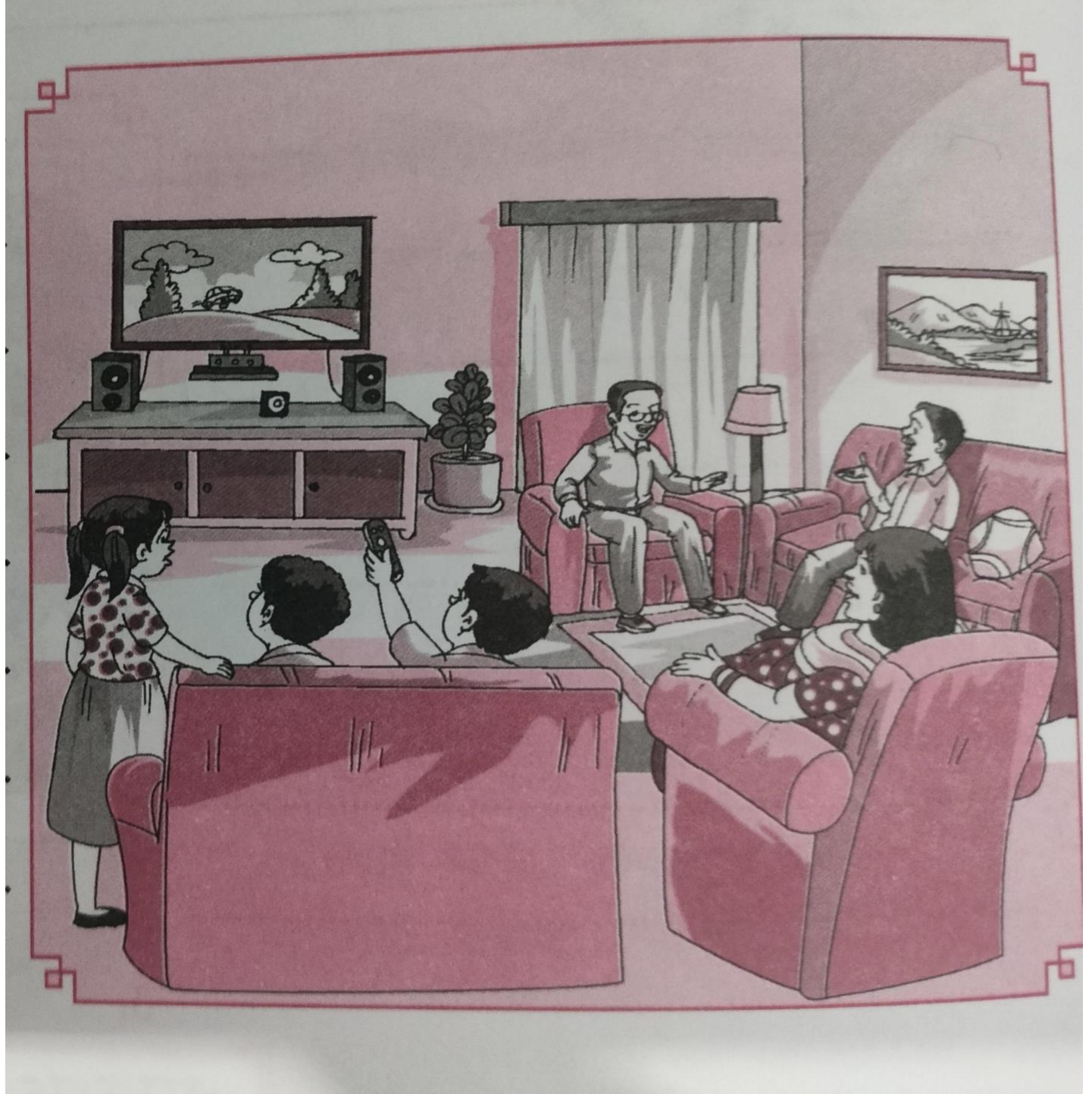
(स) यथा निर्देशम् उत्तरत-

(i) गौरः इति पदस्य किं विलोमपदं पद्यांशे प्रयुक्तम्?

(क) श्वेतः (ख) कृष्णः (ग) हरितः

प्रश्न-2. अधः प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मंजूषायां प्रदत्तशब्दानां सहाय्येन चत्वारि वाक्यानि संस्कृते लिखत-

मंजूषा- (कक्षस्य,चित्रं,जनाः, कुर्वन्ति,बालकाः, दूरदर्शनम्, वार्तालापम्, पश्यन्ति,सुन्दरम्,सुखासने,तिष्ठन्ति)

प्रश्न3. उचितं उत्तरं लिखत-

रामः----- गच्छति (वने / वनं)

प्रश्न4 .रिक्तस्थानानि लृट् लकार रूपैः पूरयत ।

(अ) गमिष्यति गमिष्यतः -----

(ब) गमिष्यसि ----- गमिष्यथ

प्रश्न5. अस् धातु लट् लकार प्रथम पुरुषः रूपाणि लिखत।

प्रश्न6. अधोलिखित वाक्येषु उचितक्रियापदं चिनुत।

(i) छात्राःविद्यालयं..... । (गच्छति/ गच्छन्ति)

(ii) तत्र रामः..... (अस्ति /स्तः)

प्रश्न7. उचितं उत्तरं लिखत-

रमे ----- गच्छतः (आपणम् /आपणा)

प्रश्न 8. अस् धातु लृटलकार उत्तम पुरुष रूपाणि लिखत ।

प्रश्न 9. रिक्त स्थानानि लङ्.लकार रूपैः पूरयत-

(अ) अगच्छत्----- अगच्छन्

(आ) अगच्छम् अगच्छाव -----

प्रश्न10. उचित उपपद -विभक्तिः पदं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत-

(अ) अहं----- प्रति गच्छामि।(विद्यालय)

(आ) ----- उपरि वानरः कूर्दति (शाखा)

प्रश्न 11. कोष्ठकात् उचित -उपपद -विभक्तिः पदं चित्वा रिक्त- स्थानानि पूरयत-

(अ) लता -----सह गच्छति(जनकेन/जनक)

(आ) -----नमः (शिवाय/ शिवम्)

(इ)-----बहिःनदी अस्ति(ग्रामस्य/ग्रामात्)

प्रश्न12.अधोलिखित शब्दानां विभक्तिः वचनं च लिखत -

(क) वनाय (ख) चटकाभिः

प्रश्न13.उचित विभक्ति पदं चित्वा लिखत-

माता सह ग्रामं गच्छति। (रामेण/ प्रति)।

प्रश्न14. उचितं उत्तरं लिखत-

लता----- बिभेति।(कुक्कुरात्/कुक्कुरम्)

प्रश्न15.उचित -उपपद -विभक्ति पदं चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत-

सः-----धनं ददाति।(याचकाय/याचकम्)

प्रश्न16.रिक्त स्थानानि लट् लकारस्य रूपैः पूरयत-

(क) भवति ----- भवन्ति।

(ख) भवसि भवथः -----।

(ग)-----भवावः भवामः।

प्रश्न-17. उचित क्रियापदं लिखत-

सीता उद्यानं-----।(गमिष्यति/गमिष्यथः)

प्रश्न18. उचितं उत्तरं चित्वा लिखत

एकःनृपः-----।(आसन्/आसीत्)

प्रश्न19. नमःयोगे का विभक्तिः प्रयुक्ता भवति।

प्रश्न20. उचितं उत्तरं लिखत-

नगरं----- जलम् अस्ति।(विना/परितः)

हिमालय इंटरनेशनल स्कूल

कार्य पत्रिका -3 (संस्कृतम्)

(पठित पद्यांश, संख्यावाचि-शब्दाः, वर्ण संयोजन/ विच्छेद, समानार्थक-विपरीतार्थक शब्दाः, वाक्य-रचना)

कक्षा -6

प्रश्न1. निम्नलिखितं पठितं पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत

आकाशःखादिष्यति । मित्राणि भोजनं खादिष्यन्ति।

त्वं तरणताले तरिष्यसि। यूयम् अपि तरिष्यथ।

अहं नर्तिष्यामि । वयम् अपि नृत्यं द्रक्ष्यामः।

(क) एक पदेन उत्तरत ।

(अ) कःखादिष्यति?

(आ) त्वं कुत्र तरिष्यसि?

(ख) पूर्ण वाक्येन उत्तरत-

(अ) वयम् किं द्रक्ष्यामः?

(ग) निर्देशानुसार उत्तरत ।

यूयम् अपि तरिष्यथ। । अत्र अव्यय पदं किम्

(क) यूयम् (ख) अपि (ग) तर

प्रश्न2. निम्नलिखित संख्या पदानि संस्कृतभाषायां लिखत-

12, 17, 8

प्रश्न3. उचितं उत्तरं लिखत-

(क) मम गृहे-----सेविका अस्ति(एका/एकम्)

(ख) -----धावकाः धावन्ति।(चतुरः/चत्वारः)

प्रश्न4. संख्यावाचि अंकान् संस्कृतभाषायाम् लिखत

15, 9,16

प्रश्न5. निम्नलिखित शब्दानां वर्ण विच्छेदं कुरुत।

(अ) पुष्पम् (व) पाठमाला

प्रश्न6. अधोलिखितवाक्यानि बहुवचने परिवर्तयत।

(1) पुष्पम् अस्ति। (2) छात्रः गच्छति।

प्रश्न7. वर्ण संयोजनं कुरुत

र्+आ+म्+अः+स्+ए+व्+अ+क्+अ=

प्रश्न8. निम्नलिखित शब्दानां वर्ण विच्छेदं कुरुत

(अ) मयूरः (आ) भारतम्

प्रश्न9. वर्ण संयोजनं लिखत

(अ) श्+ऐ+ल्+अः=

(आ) प्+अ+ट्+अ+ल्+अः=

प्रश्न10. उचितं उत्तरं लिखत-

(क) मुखम् इति पदस्य समानार्थक पदम् किम् ।

(ख) दुर्बल शब्दस्य समानार्थक शब्द लिखत।

प्रश्न11. उचितं उत्तरं लिखत

(क) दीर्घः शब्दस्य विलोम पदं लिखत।

(ख) सरसः शब्दस्य विलोम पदं लिखत।

प्रश्न12. कोष्ठके प्रदत्तसंख्यायाः उचित -शब्दरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत।

(क)-----कपोताःसन्ति।(15)

(ख)-----कमलानि सन्ति।(12)

प्रश्न13. निम्नलिखित पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत।

(क) अत्र (ख) मंदम्

प्रश्न14. निम्नलिखित पदानां समानार्थक-पदानि मेलयत

वस्त्रम् -अशक्तः

दुर्बलः - आननम्

मुखम् - चीरम्

प्रश्न15. अधोलिखित शब्दानां वर्ण विच्छेदं कुरुत-

(क) सप्तमी

(ख) अध्यापकः

प्रश्न16. हिंदी अर्थ लिखत-

रामः जनकेन सह गच्छति।

प्रश्न17. संस्कृते लिखत-

बच्चे बगीचे में खेलते हैं।

प्रश्न18. हिंदी अर्थ लिखत

हरिः ईश्वरं नमति।

प्रश्न19. निम्नवाक्यं संस्कृत भाषायां लिखत

घोड़ा तेज दौड़ेगा।

प्रश्न20 .उचितं उत्तरं लिखत।

छात्रः-----लिखति।(कलमेन/कलम)

हिमालय इंटरनेशनल स्कूल

कार्य पत्रिका -4(संस्कृतम्)

(संवादः,कारक-परिचयः, विशेषण -विशेष्य, अशुद्धि-संशोधनम्)

कक्षा- 6

प्रश्न1. मंजूषायाः उचित पदानि चित्वा अधोलिखितं संवादं पूरयत।

मंजूषा-

डी.ए.वी. ,नाम, मॉडर्नविद्यालये,कक्षायाम्,कस्मिन्, सोहनः,षष्ठीकक्षायाम्
--

मोहनः- तव ----- किम् अस्ति?

सोहनः- मम नाम-----अस्ति।

मोहनः- त्वं कस्यां -----पठसि?

सोहनः- अहं ----- पठामि।

मोहनः- त्वं ----- विद्यालये पठसि?

सोहनः- अहं ----- पठामि।

मोहनः- शोभनम् अहं तु-----विद्यालये पठामि।

प्रश्न2.रामः पुस्तकं पठति अत्र कर्ता कारक-शब्दं लिखत-

(क) रामः (ख) पुस्तकम् (ग) पठति

प्रश्न3.बालिकाः लेखान् लिखन्ति। अत्र कर्म कारक शब्दं लिखत-

(क) लिखन्ति (ख) लेखान् (ग) बालिका

प्रश्न4.कोष्ठकात् अत्र करण कारक शब्दं लिखत।

वृद्धः ----- चलति।(दण्डेन/ दण्डः)

प्रश्न5.कोष्ठकात् अत्र सम्प्रदान कारक शब्दं लिखत ।

छात्राः----- विद्यालयं गच्छन्ति(पठनाय /पठनम्)

प्रश्न6.कोष्ठकात् अत्र अपादान कारक शब्दं लिखत ।

बालकः----- पतति।(अश्ववात्/अश्वेन)

प्रश्न7. कोष्ठकात् अत्र सम्बन्ध कारक शब्दं लिखत ।

एषः ----- जनकः अस्ति। (सुरेशस्य/सुरेशम्)

प्रश्न8 .कोष्ठकात् अत्र अधिकरण कारक शब्दं लिखत ।

----- जनाः वसन्ति।

(क)गृहम् (ख) गृहे (ग) गृहात्

प्रश्न9. -----! त्वम् अत्र आगच्छ।(हे कृष्ण/ कृष्ण)

प्रश्न10.सुन्दरं पुष्पम् अस्ति। वाक्ये विशेषण पदं किम्

(अ) अस्ति (व) सुंदरम् (स) पुष्पम्

प्रश्न11. निम्न वाक्येषु विशेष्य पदं चित्वा लिखत-

(अ) तत्र विशाला वाटिका अस्ति।

(आ) नगरं सुंदरम् अस्ति।

प्रश्न 12. निम्न वाक्येषु विशेषण पदं चित्वा लिखत-

(अ) वार्षिकी परीक्षा अस्ति।

(आ) उष्णं भोजनम् अस्ति।

प्रश्न 13. निम्न वाक्ये विशेष्य विशेषण पदं लिखत ।

(इ) अश्वः तीव्रं धावति।

प्रश्न 14. निम्न वाक्यं शुद्ध रूपे लिखत

माता भोजनं पचंत।

प्रश्न 15. निम्नलिखित अशुद्ध वाक्यानि शुद्ध रूपे लिखत।

(अ) मोहनः पुस्तकं पठन्ति।

(आ) त्वं कार्यं करोति।

प्रश्न 16. अधोलिखित वाक्यं शुद्धरूपे लिखत।

चटका ग्रामं गच्छसि।

प्रश्न 17. निम्न वाक्ये कर्तापदं किम् अस्ति।

छात्राः विद्यालयं गच्छन्ति ।

प्रश्न 18. बहुवचने परिवर्तयत।

पुष्पम् अस्ति ।

प्रश्न 19. एकवचने लिखत।

छात्राः सन्ति।

प्रश्न 20. भक्ताः देवालयं गच्छन्ति।

अत्र क्रियापदं किं अस्ति? लिखत।